

bunden 237. — 3) N. einer der Bhakti oder eines der Vidhi eines Sāman SHADY. BR. 3, 1. — Vgl. निरूपद्रव.

उपद्रष्टृ, ब्राह्मणो वै प्रज्ञानमुपद्रष्टा KĀTH. 9, 16. 28, 6. BHĀG. P. 10, 16, 41. 88, 5.

उपद्रष्टृत् adj. mit Zeugen versehen. °मति vor Zeugen TBR. 2, 2, 1, 3. 5.

उपद्वीप (उप + द्वीप) m. ein Neben-Dvīpa d. h. ein kleinerer Dvīpa BHĀG. P. 5, 19, 29. PAÑĀR. 2, 2, 84.

उपधर्म 2) Aftergesetz, ein falscher Glaube BHĀG. P. 4, 19, 25. 38. 7, 15, 13.

उपधा 1) ब्रह्मोपधा विप्राः die Brahmanen gebrauchen das heilige Wort nur zu Betrügereien MBH. 13, 7201. Die unter 1) aufgeführten Stellen Hir. III, 16. MBH. 2, 177. 15, 183 ziehen wir jetzt vor zu 2) zu stellen; die Erklärer schwanken. — 2) HALĀJ. 4, 72. उपधाशोधिताः (so ist zu lesen) KĀM. NĪTIS. 4, 26. उपेत्य धीयते यस्मादुपधेति ततः स्मृता । उपाया उपधा ज्ञेयास्तयामात्यान्परिज्ञेयत् ॥ 27. उपधाभिर्युद्धमतिं सचि-वम् Ind. St. 8, 379. उपधाश्चतस्रः, धर्मापधा, अर्थापधा, कामोपधा, भयोपधा Schol. zu KĀM. NĪTIS. 4, 26.

उपधातु 2) ÇĀNĪG. SĀMĪ. 1, 3, 6. Verz. d. Oxf. H. 311, a, 6 v. u.

उपधान vgl. गाडोपधान.

उपधानविधि m. Titel einer Schrift WILSON, Sel. Works 4, 282.

उपधि 1) du. KĀTH. 23, 8. — 2) फलान्युपधिपुक्तानि य एवं नः (so die ed. Bomb.) प्रयच्छति MBH. 13, 4448. — स्वोपाध PADMA-P. 16, 101 giebt WOLLHEIM und nach ihm BENFEY durch Fixstern wieder; die Lesart ist, wie schon das Vorsmaass zeigt, falsch.

उपधृति HALĀJ. 1, 39.

उपध्मानीय Ind. St. 8, 212. 228. fg.

उपधंसज MBH. 13, 2617. fgg. fehlerhaft für अयधंसज (s. u. अयधंस), wie die ed. Bomb. liest.

उपनगर (उप + न) n. Vorstadt HALĀJ. 2, 131.

उपनति das Zutheilwerden: अचित्योपनतिः ब्राह्म्या भोगश्रीर्भोगवर्मणः KATHĪS. 34, 205.

उपनन्द N. pr. eines Hirten BHĀG. P. 10, 11, 21.

उपनन्दक N. einer der beiden Trommeln Judhishthira's (die andere heisst नन्द) MBH. 7, 1032. N. pr. eines Wesens im Gefolge Skanda's 9, 2566.

उपनन्दसंज्ञा f. (statt des einfachen उपनन्द) N. einer der Kumāri an Indra's Banner VARĀH. BRH. S. 43, 39.

उपनय 1) BHĀG. P. 12, 8, 43. = प्राप्ति Schol. — 2) das 4te Glied im Syllogismus SARVADARĀNAS. 113, 20. — 4) das Einführen, εισαγωγή (in eine Wissenschaft) VARĀH. BRH. S. 1, 9.

उपनयन 1) धारासरोपनयनपराः (सानुमत्तः) VIKR. 76. BHĀG. P. 10, 53, 30. PRAB. 110, 6 gehört zu 3). — 2) BHĀG. P. 11, 17, 21. Verz. d. Oxf. H. 30, b, 22. 83, a, 18. 86, b, 2. 268, b, 22. — 3) das Einführen (durch den Lehrer in eine Wissenschaft), das Vertrautmachen mit PRAB. 110, 6. — 4) Einleitung, introductio: उपनयनाध्याय Titel des 1ten Adhj. in VARĀH. BRH. S.

उपनागर (उप + ना) adj. Bez. eines Apabhraṃṣa-Dialects, einer Abart des Nāgara Verz. d. Oxf. H. 181, a, 33.

उपनामुक SHADY. BR. 2, 10.

उपनायक (उप + ना) m. Nebenheld (in einem Stücke) ŚĪH. D. 248. नायकस्य गुणोत्कर्षकथका उपनायकाः SĀMĪTĀDĀM. im ÇKDR.

उपनायन Z. 1 lies ऽब्दे st. शब्दे.

उपनायिक in der Stelle मरुिषांशोपनायिकान् HARIV. 4417, wo aber die neuere Ausg. मरुिषांशोपनायकान् liest.

उपनाह 2) Verz. d. Oxf. H. 304, b, 23. fgg.

उपनिबन्धन (von बन्ध् mit उपनि) 1) adj. offenbarend, an den Tag legend: कर्माणि चात्ममरुिषोपनिबन्धानि BHĀG. P. 2, 7, 26. आत्मनो मरुिष्या उपनिबन्धते अविच्ययते येषु तानि Schol. — 2) das Schildern, Beschreiben ŚĪH. D. 293, 2.

उपनिभ adj. am Ende eines comp. = निभ gleich, ähnlich RV. PRĀT. 14, 12.

उपनिवेश (उप + नि) m. Vorstadt (nach dem Schol.); am Ende eines adj. comp. f. आ HARIV. 8962.

उपनिषद् n. Titel einer Schrift, = आत्मपुराण HALL 116.

उपनेतर Erzieher: जनिता चोपनेता च यश्च विद्यां प्रयच्छति । अन्नदाता भयत्राता पञ्चैते पितरः स्मृताः ॥ Spr. 4037.

उपन्यास 2) eine hingeworfene Aeußerung, gelegentliche Erwähnung, ein gelegentlicher Ausspruch, Andeutung, Angabe. उपन्यासस्तु कार्याणां प्रथमम् ŚĪH. D. 394. 482. 284, 6. उपन्यासः प्रसङ्गेन भवेत्कार्यस्य कीर्तनम् 336. DAÇAR. 1, 32 und S. 26. Schol. zu KAP. 1, 60. उपायोपन्यास Verz. d. Oxf. H. 142, a, 3 v. u. Begründung: उपपत्तिकृतो यो ऽर्थ उपन्यासः स कीर्तितः ŚĪH. D. 132, 13. उवाच कंसो नृपतिः सोपन्यासमिदं वचः so v. a. begründet (= सोपपत्तिक Schol.) HARIV. 4341. अनुरागहेतुवाक्यरचनोपन्यासः PRATĀPAR. 21, b, 4. — 3) °विद् wissend, was das Richtige ist, Spr. 4636. — 4) in der Dramatik Beschwichtigung, Besänftigung; = प्रसादन ŚĪH. D. 363. — 5) Bez. einer best. Art von Bündniss KĀM. NĪTIS. 9, 2. 9 (Spr. 4636). — Vgl. आकाशोपन्यास.

उपपत्तं m. du. die Achselhaare TBR. 1, 3, 6. 1. 2, 2, 9, 7.

उपपदम् (उप + प) n. so v. a. पदम् SUR. 2, 338, 3.

उपपत्ति 1) प्रियोपपत्ति ein freudiges Ereigniss Spr. 2217. देहोप° BHĀG. P. 10, 33, 1. — 2) füge hinzu das Hervorgehen, Sichergeben, Bewiesensein: कर्तृदर्शनापङ्गवो न युज्यते तस्यानुमेयत्वेनाप्युपपत्तेः SARVADARĀNAS. 81, 20. 82, 6. 99, 21. अनुपपत्ति Unstatthaftigkeit, Unmöglichkeit 80, 5. 7. 84, 16. 93, 16. 101, 9. 121, 14. 140, 18. 132, 19. VEDĀNTAS. (Allah.) No. 33. BHĀSHĀP. 81. Schol. zu NAIŠH. 22, 57. RĀGA-TAR. 3, 374 (so ist zu lesen) und 378 (Spr. 2760) bedeuten उपपत्तिपुक्त begründet, richtig, sich in Wirklichkeit so verhaltend, उपपत्तिपरित्यक्त (शास्त्र) und अनुपपत्ति (वस्तु) unbegründet, sich in Wirklichkeit nicht so verhaltend. सोपपत्तिक begründet Schol. zu HARIV. 4341. ŚĪH. D. 317, 4. — 3) Schol. zu SŪRĀS. 2, 28. 29. 30. 32. GAṆĪTĀDĀJ. 32. fgg. Argumentation ÇĀMĪK. zu BRH. AR. UP. S. 307. Begründung: उपपत्तिर्मता हेतोरूपन्यासो ऽर्थसिद्धये ŚĪH. D. 482. 471. उपपत्तिकृतो यो ऽर्थ उपन्यासः स कीर्तितः 132, 13.

उपपत्तिमत् (von उपपत्ति) adj. bewiesen: अत्र गणितस्कन्धे उपपत्तिमानागमः प्रमाणम् BHĀSKARĀĪRJA bei MUIR, ST. 2, 170.

उपपथ m. Nebenweg vielleicht so v. a. Anhang, Ergänzung Verz. d. Oxf. H. 20, a, 1.

उपपद् (1. पद् mit उप) f. das Eintreffen, das Eintreten: पञ्च संवत्सरवर्गास्तेषु धीरो मनीषया । कर्मणा उपपदे विद्यासंस्था विपुवतानि च ॥